

izbor iz „beleženja” modesta f. kalinjina

zoran n. jovanov

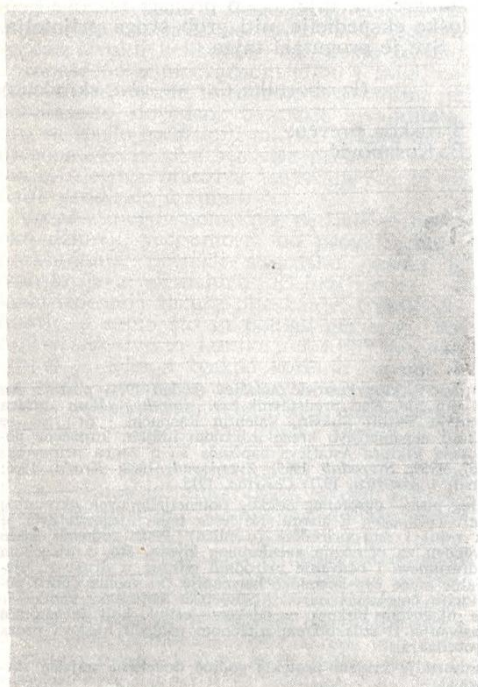
* * *

Pominjući Mallarméa, R. Wollheim upoređuje pesnikov neispisan list hartije sa sadržajem praznog slikarskog studija. On opisuje teror, smisao za sterilnost, zapravo, iskustvo pesnika koji sedi za svojim stolom suočen s listom papira ispred sebe, na kojem pretpostavlja da će komponovati pesmu. Reči nikako ne dolaze. Pa ipak, zašto pesnik ne bi, nakon izvesnog vremena, jednostavno ustao sa svoje stolice i proizveo prazno parče papira kao pesmu koju je hteo da napiše. Podržavajući tako nešto, R. Wollheim se obraća čitaocu s pitanjem da li neko može zamisliti nešto ekspresivnije ili nešto što bi tačnije pokazalo pesnikova osećanja unutrašnje nemogućnosti nego li taj nevini list papira.

U svom beznadežnom pokušaju da poeziju oslobodim ropstva reči — poezija u kojoj neće biti prisutna nijedna jedina reč — u želji da u poeziji za sva vremena zavladaju čista osećanja, neometana banalnostima sadržaja izvan nje same, sedeo sam nad listom papira fasciniran sopstvenim doživljajem njegove besadržajnosti.

Jedna potpuno nova, ali toliko poznata poezija: bez sadržaja, reči, značenja i metafora, kreirana u tišini i s njom, konačno je bila rođena. Nju nisam stvarao iz zadovoljstva, ili nakon iskušanog oćaja i nemoći, već kroz doživljavanje praznine i besadržajnosti. Ako ništa drugo, to je doživljavanje dosegnutog trenutka neizrecive, potpune i stvarne slabosti.

Napomena: List hartije s ljubičastim linijama, koji prilažem uz ovaj tekst, mora biti apriori smatran poetskim delom. U suprotnom, taj papir nije ništa drugo do ono što jeste — list hartije sličan svim drugim papirima. Bila bi neoprostiva greška »videti« poeziju u njegovim linijama, njihovoj boji, u obliku hartije, veličini ili u iskrzanim ivicama. Fizički kvaliteti tog papira nemaju nikakve veze s poezijom.

KORACI RIME

Dedo moj, da znaš da te nikad više neću slagati!

Idem... s rukama u džepovima kao likovnim izrazom svog slovnog stanja duše. F ili R.

A ima jedna baba što me čačka u potiljak svojim zlobnim pogledom. Lepo ga osećam, ružan je, teram ga od sebe, odmahujem rukama, — uzalud.

Pilji baba i ne popušta.
I... dobro, de... već sam izvadio. *Te ruke iz džepova.* I ovako su prazni (— Kako ništa? Sutra je isto četvrtak, ne ovakav ali četvrtak u kojem se takođe jede. Ili samo razmišlja o jelu. Da.).

Kaže mi jedna ženska, prebdući, »kad bi« psihijatar:

— Lepo ti govoriš o gladi i o dostojanstvu, ali koliko je to sve istina?

— I sâm sam lep! — kažem. — A nije istina jer istina ne prolazi ustima kao ni hrana već dva dana a to se rimuje!

— I mi smo se rimali — kaže — pih!

(Moć ima boju trule višnje.)

— Stih? — prošapćem. — Taj se ni s čim ne rimuje osim sa samim sobom... mislim.

Poštovani! I taj se psihijatar zamislio!

Kaže:

— Jao, ti si znači od onih! Tačno.

— I mrak je tačan i tačno je da ti je mračno! A ti? Za jednu priliku ovako, za drugu onako! Odmah se skidaj!... A možeš i polako.

I stavim ruke u džepove i idem, poštovani.

I počesem babin pogled!

Ide i baba.

15. august 1976. (Četvrtak)

Na polici, u jednoj kutiji, ima mnogo šecera u kockama a u dvorišnoj česmi hladna, pitka voda.

Dugo i uporno posmatram svoje ruke.

Iako znam da carstvo slobode počinje tamo gde prestaje rad, i dalje pokušavam da se zaposlim.

Ali to nije tako jednostavno.

MUVE SU DOSADNE?

Čovek je jedan zrenjaninski Bajram. Ne kao praznik već kao ime. Vlastito ime. Bajram Ukšini. I vlastita sladoledžijska radnja. »Mala Amerika«. I sladoled u njoj, i bomboni, i sokovi.

— Imate li kafe? — pitam.

— Aha.

Takav je Bajram.

Potom...

— Karte igraš? — kaže.

Karte igram. I onda igramo.

— Tebe tabla, mene tabla... tebe pet mene dvadeset — kaže — a koj traži piće ladno sutra, a ja smrznano koka-kola dam, sve led.

Potom... sedim, pijem kafu, prospem kafu, pokazujem Bajramu.

Gleda u crnu mrlju na podu. Roršahov test. Dve žene koje se svadaju, mogućnost dreke, pismo za baba-Miciku, čistilište, raj sa zmijom i s puno batina, gola Eva ili lokomotiva koja se vraća.

— Seljak — kaže Bajram.

I tačno je da da ne možemo prestati sasvim da govorimo sve dok ne utvrdimo razliku u ćutanju; ćuteći samo tonemo u vreme: jedno vreme koje trpljivo čisti mrlje od kafe i drugo koje stoji dok čovek prolazi ulicom. Leto je. Muve su dosadne.

— Što su dosadan ovaj muve! — kaže jedno vreme.

— Dosadan su — kaže drugo — i letu okolo bez veze.

Polako idem ulicom.

Poslednji dugi dah rasprsnje se i jedna crvena ptica poleti vazduhom, a potom: surva se u blato koje ljudi izmuljaju nogama i nasmeše se, lepi ljudi.

— Haj, ja sam to! Ja sam ta hodajuća ptica koju Prometej peruša i ima moć da krv u vino pretvara, taj Prometej, i ima moć da svadbuje poznatu svadbu, jer ništa ne pita, taj Prometej, samo govori dugo i tačno... — kažem, i preostale tvrde kosti sakupim u dom.

— Dom je jedna topla reč — smrsim neutješno i s bolom u svakoj ćeliji, i u svakom crvenom krvnom zrnцу, i u vestibulama, odletim. I tako, dalje.

I dugi su lepeti u tihoj noći. I daleki su, daleko, tamo gde se ne sme biti, jer već strellaju pogledima, zaklanjajući oči, i jer je dugina boja, pad, i glas:

— Ja ipak verujem!

Što će reći da reč dom može da bude i najtužnija reč.

Muve su dosadne, a šestica je jedan dobar broj. Jedino nije dobro ako vam u šesticu

